

UMCS

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia	
PROCEDURA - PROGRAM KSZTAŁCENIA	
WZDJK_2	Data ostatniej zmiany: 28.10.2014, 5.05.2015, 29.06.2015, 21.11.2016, 13.03.2017, 15.10.2018, 22.10.2018
Wersja: 1	Data zatwierdzenia przez RW: 16.05.2013
Wersja: 2	Data zatwierdzenia przez RW: 30.06.2014
Wersja: 3	Data zatwierdzenia przez RW: 29.06.2015
Wersja: 4	Data zatwierdzenia przez RW: 04.07.2016
Wersja: 5	Data zatwierdzenia przez RW: 29.10.2018

Podstawa prawna:

Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r. z późn. zmianami (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.).

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2018.1668).

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018 poz. 1861).

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Rozporządzenie MNiSW z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta (Dz. U. Nr 201, poz. 1187).

Rozporządzenie MNiSW z dnia 29 września 2011 r. w sprawie warunków oceny programowej i oceny instytucjonalnej (Dz. U. Nr 207, poz. 1232).

Rozporządzenie MNiSW z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520).

Rozporządzenie MNiSW z dnia 4 listopada 2011 r. w sprawie wzorcowych efektów kształcenia (Dz. U. Nr 253, poz. 1521).

Rozporządzenie MNiSW z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445).

Uchwała Nr XXIII – 11.5/13 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Regulamin studiów w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie Załącznik do Uchwały Nr XXII – 39.3/12 Senatu UMCS z dnia 25 kwietnia 2012 r.

Uchwała Nr XXIII – 34.6/16 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXIII – 25.3/15 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie regulaminu studiów.

- Obwieszczenie Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 16 maja 2016 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Uchwały Nr XXIII-25.3/15 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu studiów.
- Uchwała Nr XXIII – 34.6/16 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXIII – 25.3/15 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie regulaminu studiów.
- Regulamin Studiów - wersja ujednolicona - obowiązujący od 1 października 2017 r. Obwieszczenie Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 16 maja 2016 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Uchwały Nr XXIII-25.3/15 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu studiów.
- Uchwała nr 260.12b/2012 Rady Wydziału Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie uszczegółowienia Regulaminu Studiów dla Wydziału Chemii UMCS.
- Uchwała nr 266/20e/2013 Rady Wydziału Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 20 maja 2013 r. w sprawie uszczegółowienia Regulaminu Studiów dla Wydziału Chemii UMCS.
- Uchwała Nr XXIV – 6.5/17 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 26 kwietnia 2017 r. w sprawie regulaminu studiów doktoranckich.
- Regulamin studiów doktoranckich na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (Załącznik do uchwały Nr XXIV – 6.5/17 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 26 kwietnia 2017 r. w sprawie regulaminu studiów doktoranckich).
- Uchwała Nr XXIV – 9.1/17 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 września 2017 r. zmieniająca uchwałę Nr XXII 10.3/09 Senatu UMCS z dnia 29 czerwca 2009 r. w sprawie ustalania obowiązków nauczycieli akademickich, rodzaju zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiaru zajęć dydaktycznych oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych, a także zasad powierzenia prowadzenia zajęć dydaktycznych w godzinach nadwymiarowych.
- Uchwała Nr XXIV – 19.19/18 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 26 września 2018 r. zmieniająca uchwałę Nr XXII 10.3/09 Senatu UMCS z dnia 29 czerwca 2009 r. w sprawie ustalania obowiązków nauczycieli akademickich, rodzaju zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiaru zajęć dydaktycznych oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych, a także zasad powierzenia prowadzenia zajęć dydaktycznych w godzinach nadwymiarowych.
- Uchwała Nr XXIV – 2.8/16 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXIII – 11.5 /13 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.
- Zarządzenie Nr 15/2015 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie uruchomienia Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów.
- Zarządzenie Nr 55/2015 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 30 września 2015 r. w sprawie opisu przedmiotu w Uczelnianym Katalogu Przedmiotów.

Uchwała Nr XXIII – 20.3/14 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie wprowadzenia zmian w uchwale nr XXIII – 11.6/13 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie wytycznych do projektowania efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz uruchamiania nowych kierunków studiów I, II, III stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich.

Uchwała Nr XXIII – 11.6/13 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie wytycznych do projektowania efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz uruchamiania nowych kierunków studiów pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich.

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 - poziomy 6-8 (Dz.U. 2016 poz. 1594).

Uchwała Nr XXIV – 8.4/17 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego na studiach pierwszego stopnia na kierunku chemia, prowadzonym na Wydziale Chemii.

Uchwała Nr XXIV – 18.23/18 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego na studiach drugiego stopnia na kierunku chemia prowadzonym na Wydziale Chemii od roku akademickiego 2018/2019.

Uchwała Nr XXIV – 8.3/17 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla studiów trzeciego stopnia prowadzonych przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Uchwała Nr XXIV – 18.22/18 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla studiów trzeciego stopnia prowadzonych przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Zarządzenie Nr 22/2016 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 27 kwietnia 2016 r. zmieniające Zarządzenie Nr 7/2013 Rektora UMCS z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie organizacji kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w zakresie języków obcych.

Zarządzenie Nr 33/2018 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 25 maja 2018 r. zmieniające Zarządzenie Nr 7/2013 Rektora UMCS z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie organizacji kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w zakresie języków obcych.

Zarządzenie Nr 55/2017 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 2 października 2017 r. zmieniające Zarządzenie Nr 24/2014 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu powierzania zajęć dydaktycznych doktorantom w ramach praktyk zawodowych).

Cel i przedmiot procedury:

Celem procedury jest opracowanie sposobu postępowania przy opracowywaniu nowych programów studiów, wprowadzaniu zmian do już istniejących oraz opiniowaniu propozycji zmian programowych.

Dokumentacja związana z programem kształcenia powinna obejmować: nazwę kierunku studiów, poziom kształcenia (studia I, II i III stopnia) formę studiów (stacjonarne, niestacjonarne), profil kształcenia (ogólnoakademicki, praktyczny), tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta, przyporządkowanie do jednego lub większej liczby obszarów kształcenia, wskazanie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia, liczbę semestrów, punktację ECTS, wskazanie związku z misją Uczelni i jej strategią rozwoju, ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia (typowe miejsca pracy, jeśli można je wskazać) i kontynuacji kształcenia przez absolwentów studiów, wymagania wstępne (oczekiwane kompetencje kandydata – w przypadku studiów drugiego i trzeciego stopnia), zasady rekrutacji, moduły kształcenia, opis zakładanych efektów kształcenia i sposoby ich weryfikacji, plan studiów oraz wymagania odnośnie praktyk. Indywidualny tok studiów jest przedmiotem odrębnej procedury.

Przez *moduł* rozumie się przedmiot lub blok przedmiotów tj. wyodrębnioną jednostkę w programie studiów i w dokumentacji przebiegu studiów, a także w suplemencie do dyplomu), która może obejmować różne formy (typy) zajęć dydaktycznych (wykład, konwersatoria, ćwiczenia, seminaria, zajęcia laboratoryjne, itp.) i którą charakteryzują efekty kształcenia i przypisane punkty ECTS. Każdy moduł kończy się jedną oceną końcową, niezależnie od związanych z nim form prowadzenia zajęć oraz sposobów sprawdzania efektów. Metody weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych powinny odwoływać się do tych form zajęć, które umożliwiają studentowi wykazanie się tymi umiejętnościami. Całościowa ocena stopnia osiągnięcia przez studenta założonych efektów kształcenia stanowi podstawę do wystawienia oceny z przedmiotu. Każda forma zajęć kończy się zaliczeniem z oceną lub egzaminem.

Matryca efektów kształcenia określa relację między efektami kierunkowymi i przedmiotowymi (modułowymi). Analiza matrycy pozwala na upewnienie się, że wszystkie efekty kształcenia są możliwe do osiągnięcia w trakcie realizacji studiów w stopniu dostatecznym. Puste lub słabo i mocno wypełnione wiersze matrycy pozwalają zidentyfikować moduły mało przydatne z punktu widzenia osiągania założonych dla programu efektów kształcenia (słabo wypełniona kolumna matrycy) lub moduły, które są nadmiernie wyeksponowane. Matryca efektów kształcenia zdefiniowana przez Wydział jest nadrzędna wobec programu studiów, stanowiącego opis procesu kształcenia, który ma doprowadzić do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Konieczne jest porównanie opracowanego wcześniej zestawu efektów kształcenia dla programu kształcenia (efekty kierunkowe) z efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów (modułów).

Plan studiów z zaznaczeniem modułów podlegających wyborowi przez studenta jest elementem programu studiów. Plan studiów określa: zestaw modułów kształcenia (przedmiotów i grup przedmiotów), usytuowanie modułów w poszczególnych semestrach, podstawowe formy prowadzenia zajęć i wymiar tych zajęć.

Liczba punktów ECTS przypisanych przedmiotowi odzwierciedla nakład pracy studenta związany z uzyskaniem określonych efektów kształcenia i potwierdzeniem uzyskania tychże efektów zaliczeniem przedmiotu. 1 punkt ECTS = 30 godzin pracy studenta, w tym godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim i praca samodzielna „przeciętnego” studenta. Czas, który powinien być ujęty w punktacji ECTS (poza kontaktem z wykładowcą), to czas na samodzielne uczenie się – przygotowywanie się studenta do zajęć, wykonywanie zadań, które mogą być realizowane poza uczelnią, przygotowanie opracowań, prezentacji, pracy dyplomowej oraz czas poświęcony na weryfikację efektów kształcenia (egzaminy, kolokwia). Ułamkowe wartości ECTS zaokrągla się do liczb całkowitych.

Sumaryczne wskaźniki charakteryzujące program studiów to:

Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich.

Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu zajęć nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia - wartość tego wskaźnika to suma liczby punktów ECTS przypisanych tym modułom kształcenia, których efekty kształcenia pokrywają kierunkowe efekty kształcenia opisujące wiedzę i umiejętności w zakresie nauk podstawowych dla danego kierunku.

Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych - sposób wyznaczania wartości tego wskaźnika jest analogiczny jak w przypadku określania liczby punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich.

Minimalna liczba punktów ECTS, którą student musi zdobyć, realizując moduły kształcenia oferowane w formie zajęć ogólnouczelnianych lub na innym kierunku studiów - 1 punkt ECTS z oferty kierunkowej lub ogólnouczelnianej (wykład 15 godz.).

Minimalna liczba punktów ECTS, którą student musi zdobyć na zajęciach z wychowania fizycznego - 1 punkt ECTS na studiach stacjonarnych obligatoryjnie, a na studiach niestacjonarnych (lub w przypadku niemożności zdobycia punktów z wychowania fizycznego na studiach stacjonarnych) z możliwością zamiany na wykład z oferty modułu „swobodnego wyboru”.

Odpowiedzialność:

Rada Wydziału Chemii, Dziekan Wydziału Chemii, Wydziałowa Komisja Programowo-Dydaktyczna, Wydziałowa Komisja ds. Efektów Kształcenia, Wydziałowy Zespół ds. Jakości kształcenia, Wydziałowy Zespół ds. Akredytacji Zagranicznych – monitorowanie, weryfikacja i ocena efektów kształcenia i programu studiów, wprowadzenie działań korygujących, naprawczych lub doskonalących.

Kierownik Jednostki Organizacyjnej – wprowadzenie działań korygujących, naprawczych lub doskonalących;

Koordynator przedmiotu – wprowadzenie działań korygujących, naprawczych lub doskonalących;

Prowadzących zajęcia – wprowadzenie działań korygujących, naprawczych lub doskonalących.

Sposób postępowania:

1. Określając efekty kształcenia dla danego programu studiów jednostka prowadząca studia opracowuje własny projekt kierunkowych efektów kształcenia, wzorując się na obszarowych opisach efektów kształcenia. Zakładane efekty powinny być: wyrażone w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, uwzględniać właściwe dla danego kierunku efekty kształcenia, wybrane ze wszystkich efektów kształcenia dla obszaru kształcenia lub obszarów kształcenia wyróżnionych w opisie Polskiej Ramy Kwalifikacji, przyporządkowanych rozpatrywanemu programowi. Definiowane efekty kształcenia powinny uwzględniać realne możliwości osiągnięcia tych efektów przez przeciętnego studenta.
2. Efekty kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na danym kierunku muszą być takie same dla obu tych form studiów.
3. Wszystkie efekty kształcenia muszą być „mieralne” – odpowiednie procedury stanowiące element realizacji procesu kształcenia muszą umożliwiać sprawdzenie, czy wszystkie efekty kształcenia zostały osiągnięte przez studenta.
4. W przypadku studiów I i II stopnia, jeśli kierunek studiów został przyporządkowany do jednego obszaru kształcenia, należy dążyć do tego, aby efekty kierunkowe „pokrywały” wszystkie efekty obszarowe. Jeśli kierunek został przyporządkowany do kilku obszarów kształcenia, należy wyróżnić obszar dominujący (co najmniej 75% ECTS).
5. Wymagana dokumentacja określająca zakładane efekty kształcenia obejmuje: tabelę odniesień efektów kierunkowych do efektów obszarowych i matrycę efektów (tabelę pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez kierunkowe efekty kształcenia).
6. Opis programu studiów (sporządzony oddzielnie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych) obejmuje następujące elementy: *liczbę semestrów* (studia I stopnia trwają 6 semestrów, studia II stopnia trwają 4 semestry, zaś studia III stopnia 4 lata); *opis poszczególnych modułów kształcenia, wymiar, zasady i formę odbywania praktyk* (ustalenie wymiaru, zasad i formy odbywania praktyk objęte jest oddzielną procedurą), *matrycę efektów kształcenia, opis sposobu sprawdzenia efektów kształcenia (dla programu) z odniesieniem do konkretnych modułów kształcenia (przedmiotów), form zajęć i sprawdzianów* (dokumentacja modułu musi określać dla każdego efektu umieszczonego na liście efektów kształcenia metody sprawdzenia, czy i w jakim stopniu został on osiągnięty przez studenta).
7. Plan studiów powinien być skonstruowany w taki sposób, aby liczba punktów ECTS przypisanych modułom kształcenia realizowanych w każdym semestrze studiów wynosiła 30, a łączna liczba punktów ECTS przypisanych modułom kształcenia realizowanych w każdym roku studiów wynosiła 60.
8. Liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji (tytułu zawodowego) na studiach I stopnia wynosi 180 punktów ECTS, zaś na studiach II stopnia 120 punktów ECTS.

